

18/6

Utrikesledningen och västmakterna

Under den senaste tiden har från utlandet flera gånger uppgivits att västmakterna, närmast England och USA, i någon form skulle ha till representanter för den svenska staten uttryckt sitt beklagande över att Sverige genom sin hållning hindrar en skandinavisk försvarssamverkan med den orientering väster ut som önskas av Norge. Dessa uppgifter har dementerats från utrikesdepartementet, och dessa dementier har med eftertryck och gillande återgivits av en rad tidningar.

Vad som här försiggår är ett spel avsett att vilseleda den svenska allmänheten och att skydda den svenska utrikesledningen. I själva verket meddelades för en vecka sedan vid en presskonferens att uppgifterna om västmakternas beklagande var riktiga. Utrikesdepartementet och vissa tidningar handlar alltså i ond tro — mot bättre vetande — då de bestrider och förnekar att uppgifterna är sanna.

Dagens Nyheter har icke tidigare velat yttra sig i denna sak. Tidningens representanter på presskonferenserna har visserligen ständigt betonat att det är pressmännens likaväl som regeringens sak att bedöma huruvida ett från regeringshåll givet meddelande skall hållas hemligt eller ej; eljest bleve kon-

ferenserna i många fall ett medel att undertrycka sanningen i stället för att fastställa och sprida den. I detta fall har emellertid Dagens Nyheter i det längsta hållit tyst — i hopp om att man inte skulle vara tillräckligt ogenerad att bestrida de uppgifter vilkas riktighet man själv betygat eller hört betygat.

Nu har det gått för långt. Hemlighetsmakeriet får inte drivas till den fulländningen att utrikesministern inför pressen säger en sak, medan utrikesdepartementet och vissa invigda pressmän offentligt säger motsatsen. Då är man framme vid den medvetna förvrängningen av hela debatten, vid det systematiska förvillandet av opinionen. Här föreligger ett försök att återinföra mörkläggningen och dubbelspelet från krigsåren — utan de sakliga skäl som då kunde åberopas.

19/6

Herr Undéns dementikonst

Västmakterna har gjort vissa föreställningar hos den svenska regeringen. Uppgifterna härom har av utrikesledningen dementerats på ett sådant sätt att den svenska allmänheten måste få intrycket att inga föreställningar gjorts. Samtidigt meddelar utrikesministern vid en presskonferens det verkliga förhållandet. Då detta dubbelspel klarläggs svarar han med en ny dementi, som fastslår att vissa speciella uppgifter om föreställningarnas beskaffenhet är oriktig. Men han vill fortfarande inte tala om vad som förekommit, inte ens öppet erkänna att föreställningar gjorts. Från den ena formen av dementi glider han över till den andra. Denna undvikandets och undflyendets politik är den sämsta tänkbara; den ger stöd åt lösa och överdrivna rykten genom att inte klarlägga den enkla sanningen.

Två metoder har här begagnats. Utrikesledningen och vissa tidningar har dementerat uppgifter som de i själva kärnfrågan vet vara riktiga; utrikesledningen har därjämte sökt binda pressen vid tystnad genom att "förtroligt" meddela vad som skett. Detta är den Undénska metoden. Dagens Nyheter har inte velat delta i detta falskspel, så mycket mindre som tidningen uttryckligen och systematiskt förklarat sig delta i presskonferenser blott under den förutsättningen att pressmännen självständigt får bedöma i vad mån de skall publicera lämnade meddelanden.

En fallfärdig utrikespolitiks sista tillflykt är mörkläggning och indignerade dementier. Hr Undén är nu framme vid det stadium då dementikonsten tros vara statskonst.